

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่โดยได้เก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยทำขึ้นกับเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 62 ราย โดยศึกษาจากข้อมูลปี พ.ศ.2543-2544 และการรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม จึงนำข้อมูลดังกล่าวที่ได้มาทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในรูปแบบของการวิเคราะห์ ระยะเวลาคืนทุน(Payback Period Method : PB) วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV) และ วิธีอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (Internal Return : IRR)

สรุปผลการศึกษา

เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดเล็ก

1. ต้นทุนการเลี้ยงผึ้ง

ต้นทุนการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดเล็กประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 8,271,621.13 บาท โดยค่าใช้จ่ายในการลงทุนจะจ่ายในปีที่ลงทุนเริ่มแรกเท่ากับ 1,896,495 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีที่ลงทุนเริ่มแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 6,375,126.13 บาท และพบว่าต้นทุนการเลี้ยงผึ้งต่อรังของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดเล็กโดยเฉลี่ยรังละ 15,906.96 บาท

2. ผลตอบแทนหรือรายได้จากการเลี้ยงผึ้ง

ตลอดอายุโครงการ 5 ปี เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดเล็กได้รับผลตอบแทนหรือรายได้ทั้งหมดเท่ากับ 8,515,973.81 บาท และโดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ 16,376.87 บาท

3. การตัดสินใจลงทุนเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรขนาดเล็ก

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนพบว่าใช้ระยะเวลาคืนทุน 4 ปี 2 เดือน มีมูลค่าปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ -128,022.26 บาท โดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ -246.19 บาท ซึ่งมีค่าน้อยกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเท่ากับ 5.11% ซึ่งต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงิน

ให้กู้ยืมของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่กำหนดไว้คือ 8.25% ซึ่งเป็นอัตรา ณ เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2545

เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดกลาง

1. ต้นทุนการเลี้ยงผึ้ง

ต้นทุนการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดกลางประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 171,035,486.74 บาท โดยค่าใช้จ่ายในการลงทุนจะจ่ายในปีที่ลงทุนเริ่มแรกเท่ากับ 52,870,970 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีที่ลงทุนเริ่มแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 118,164,517.03 บาท และพบว่าต้นทุนการเลี้ยงผึ้งต่อรังของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดกลางโดยเฉลี่ยรังละ 9,250.16 บาท

2. ผลตอบแทนหรือรายได้จากการเลี้ยงผึ้ง

ตลอดอายุโครงการ 5 ปี เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดกลางได้รับผลตอบแทนหรือรายได้ทั้งหมดเท่ากับ 302,741,273.77 บาท และโดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ 16,373.24 บาท

3. การตัดสินใจลงทุนเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรขนาดกลาง

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนพบว่าใช้ระยะเวลาคืนทุน 1 ปี 4 เดือน มีมูลค่าปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 91,108,451.36 บาท โดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ 4,951.54 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเท่ากับ 57.70% ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่กำหนดไว้คือ 8.25% ซึ่งเป็นอัตรา ณ เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2545

เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดใหญ่

1. ต้นทุนการเลี้ยงผึ้ง

ต้นทุนการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดใหญ่ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งสิ้น 180,343,336.81 บาท โดยค่าใช้จ่ายในการลงทุนจะจ่ายในปีที่ลงทุนเริ่มแรกเท่ากับ 66,007,604.00 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตั้งแต่ปีที่ลงทุนเริ่มแรกจนถึงปีที่ 5 เท่ากับ 114,335,732.81 บาท และพบว่าต้นทุนการเลี้ยงผึ้งต่อรังของเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดใหญ่โดยเฉลี่ยรังละ 7,641.66 บาท

2. ผลตอบแทนหรือรายได้จากการเลี้ยงผึ้ง

ตลอดอายุโครงการ 5 ปี เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้งขนาดใหญ่ได้รับผลตอบแทนหรือรายได้ทั้งหมดเท่ากับ 458,420,345.66 บาท และโดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ 19,424.59 บาท

3. การตัดสินใจลงทุนเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรขนาดใหญ่

จากการวิเคราะห์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนพบว่าใช้ระยะเวลาคืนทุน 1 ปี มีมูลค่าปัจจุบัน (NPV) เท่ากับ 206,224,852.38 บาท โดยเฉลี่ยต่อรังเท่ากับ 8,738.34 บาท ซึ่งมีความมากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเท่ากับ 98.84 % ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่กำหนดไว้คือ 8.25% ซึ่งเป็นอัตรา ณ เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2545

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงผึ้งของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่พบว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุนของกลุ่มขนาดกลางและขนาดใหญ่ แต่อย่างไรก็ตามการพิจารณาตัดสินใจในการลงทุนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบ เพื่อให้การลงทุนมีประสิทธิภาพและมีผลตอบแทนสูง ในขณะเดียวกันให้ความเสี่ยงต่ำ ดังนั้นปัจจัยต่างๆ ที่ต้องพิจารณาได้แก่

1. ด้านการลงทุน

การเลี้ยงผึ้งนั้นต้องมีการลงทุนในส่วนของ ค่าพันธุ์ผึ้ง ค่ารถยนต์ และค่า อุปกรณ์ในการเลี้ยงผึ้ง และต้องมีเงินส่วนหนึ่งเพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนในส่วนของค่าแรงงาน ค่าน้ำมันและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์ ค่าเช่าที่ดิน ค่าซ่อมแซมรังผึ้งและอุปกรณ์ต่างๆ และรวมทั้งค่าอาหารของผึ้งในฤดูกาลที่ไม่มีแหล่งอาหารต่างธรรมชาติ

2. ด้านเทคนิควิธีการเลี้ยงผึ้ง

เกษตรกรผู้สนใจลงทุนเลี้ยงผึ้งเป็นอาชีพ ควรศึกษาหาข้อมูล ความรู้ เทคนิคการเลี้ยง และการจัดการผึ้ง เพื่อให้การเลี้ยงมีประสิทธิภาพ ทั้งจากหนังสือตำรา วารสารต่างๆ หรืออาจขอคำแนะนำจากหน่วยงานของรัฐ และผู้มีประสบการณ์จากการเลี้ยงผึ้ง

3. ด้านการตลาด

ผลผลิต ได้แก่ น้ำผึ้ง รอยัลเยลลี่ เกสรผึ้ง ไขผึ้ง และโพรโพลิส ซึ่งต้องมีคุณภาพที่ดีและมีมาตรฐาน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค

ราคา ราคาของผลิตภัณฑ์บางประเภท เช่น น้ำผึ้ง และ รอยัลเจลลี่ จะมีราคาที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภครวมทั้งผลผลิตที่ได้ในแต่ละปี

4. ปัจจัยทางธรรมชาติ

ผลผลิตที่ได้จากการเลี้ยงผึ้ง ไม่ว่าจะเป็น น้ำผึ้ง เกสรผึ้ง ไขผึ้ง ต่างขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของแหล่งอาหารตามธรรมชาติรวมทั้งสภาวะภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเป็นเกสรจากดอกไม้ การออกดอกของไม้ผล หรือไม้ดอกที่มีน้ำหวาน ซึ่งปัจจัยทางธรรมชาติดังกล่าวเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้